

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-R- 023 - 1 /2012

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, 19.04.2012 r.

Pan
Jacek Cichocki
Minister Spraw Wewnętrznych
Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie dziękuję za przesłanie przy pismach z dnia 12 kwietnia 2012 r. (DP-I-0231/230/11/ES; DP-I-0232/16/12/JG) projektów rozporządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych *w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb oraz w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję.*

Działając w ramach zadań powierzonych Krajowemu Mechanizmowi Prewencji, na podstawie art. 19 pkt c Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karaniania, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192), w odniesieniu do pierwszego z ww. projektów zgłaszam następujące uwagi i propozycje odnośnie zawartych w nim przepisów.

Wątpliwości Krajowego Mechanizmu Prewencji z punktu widzenia art. 32 Konstytucji, budzą zapisy proponowane w: § 10 ust. 1 pkt 9 Regulaminu pobytu osób umieszczonych w PdOZ; § 7 pkt 3 Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pokoju przejściowym; § 6 pkt 3 Regulaminu pobytu osób umieszczonych w tymczasowym pomieszczeniu przejściowym oraz § 8 ust. 1 pkt 6 Regulaminu pobytu nieletnich w policyjnych izbach dziecka, warunkujące skorzystanie przez osobę zatrzymaną z prawa

do palenia tytoniu w miejscu do tego wyznaczonym, od uzyskania zgody funkcjonariusza Policji pełniącego służbę w miejscach zatrzymań, których dotyczą wspomniane regulaminy. Mechanizm pragnie zauważyć, iż prawo do palenia tytoniu umieszczone jest obok innych praw wynikających z pobytu w określonym miejscu zatrzymania i jako jedyne wymaga zgody policjanta na jego realizację¹. Skorzystanie przez osoby zatrzymane z innych praw takich chociażby jak prawo do otrzymania posiłku, korzystania z opieki medycznej czy korzystania z urządzeń sanitarnych, nie zostało obwarowane przez projektodawcę koniecznością uzyskania zgody funkcjonariusza pełniącego służbę w miejscu zatrzymania. Krajowy Mechanizm Prewencji uważa, że nie ma żadnych podstaw prawnych do reglamentowania prawa używania wyrobów tytoniowych przez osoby zatrzymane poprzez pozostawienie ostatecznej decyzji w tej kwestii w gestii funkcjonariuszy Policji. Co więcej, w ocenie Mechanizmu, pozostawienie w treści projektu analizowanych zapisów, prowadzić może w praktyce do sytuacji, w których możliwość zapalenia papierosa dawać będzie szerokie pole do nadużyć ze strony osób pełniących służbę w miejscach zatrzymań. Podjęcie pozytywnej decyzji w tej kwestii przez policjanta, może być bowiem warunkowane przyznaniem się zatrzymanego do zarzucanych mu czynów lub wskazaniem ewentualnych współsprawców. Wierząc w brak takowego zamiaru przyświecającego projektodawcy, KMP proponuje skreślenie z ww. przepisów rozporządzenia, warunku uzyskania zgody policjanta przez osoby zatrzymane na skorzystanie z prawa do palenia tytoniu.

W odniesieniu do projektowanych przepisów przewidujących obowiązek poddania się osób zatrzymanych „szczegółowemu sprawdzeniu” przez funkcjonariuszy Policji pełniących służbę w miejscach zatrzymań, o których mowa w rozporządzeniu, mając na względzie nieprecyzyjność sformułowania, poprzez które rozumieć można również przeprowadzanie intymnej czynności w postaci kontroli osobistej, Krajowy Mechanizm Prewencji widzi potrzebę określenia w projekcie dodatkowych gwarancji związanych z przeprowadzaniem „szczegółowego sprawdzenia” przez personel miejsca zatrzymania. W związku z tym Mechanizm proponuje by treść zapisów zawartych w: § 5 ust. 2 Regulaminu pobytu osób umieszczonych w PdOZ; § 2 ust. 2 Regulaminu pobytu osób

¹ Wyjątek (w pełni uzasadniony sytuacją prawną nieletnich przebywających w policyjnych izbach dziecka), stanowi prawo do odwiedzin nieletnich przez rodziców, obrońcę lub opiekuna, realizowane za zgodą sądu, kierownika PID lub policjanta prowadzącego sprawę (por. § 8 ust. 1 p. 9 projektowanego Regulaminu pobytu nieletnich w policyjnych izbach dziecka).

umieszczonych w tymczasowym pomieszczeniu przejściowym; § 2 ust. 2 Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pokoju przejściowym oraz § 4 ust. 2 Regulaminu pobytu nieletnich w policyjnych izbach dziecka, rozszerzona była o następujący zapis: **„przez osobę tej samej płci co osoba zatrzymana oraz w warunkach zapewniających poszanowanie intymności osoby kontrolowanej”**.

Odnosząc się do elementów wyposażenia sypialni dla nieletnich przebywających w policyjnych izbach dziecka (**§ 35 ust. 1 projektowanego rozporządzenia**), Mechanizm zwracając uwagę na zalecenie sformułowane przez Europejski Komitet ds. Zapobiegania Torturom i Nieludzkiemu oraz Poniżającemu Traktowaniu lub Karaniu (CPT), zawarte w sprawozdaniu dla polskiego rządu z wizyty w Polsce w 2004 r., zgodnie z którym *„CPT zaleca, aby władze polskie podjęły następujące kroki w policyjnych izbach dziecka: poprawienie wystroju i wyposażenia sypialni, szczególnie poprzez dostarczenie miejsca do przechowywania rzeczy osobistych”*², proponuje, aby treść § 35 ust. 1 projektowanego rozporządzenia, rozszerzona została o słowa **„oraz szafki na rzeczy osobiste nieletnich, niepodlegające zatrzymaniu w depozycie”**. KMP uważa, że dodanie szafek do elementów wyposażenia sypialni, umożliwi w praktyce przechowywanie przez nieletnich przedmiotów kultu religijnego i innych przedmiotów osobistych pochodzących z paczek, których to posiadanie w trakcie pobytu w izbie jest dopuszczalne na gruncie opiniowanego rozporządzenia (por. § 8 ust. 1 pkt 7 projektowanego Regulaminu pobytu nieletnich w policyjnych izbach dziecka).

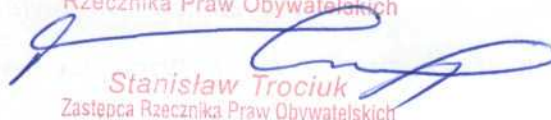
Mając na uwadze wnioski płynące z wizytacji policyjnych izb dziecka w zakresie odzieży, w której przebywają nieletni w tych miejscach zatrzymań, Krajowy Mechanizm Prewencji uważa, że treść projektowanego **§ 7 ust. 1 Regulaminu pobytu nieletnich w policyjnych izbach dziecka**, powinna zostać rozszerzona o doprecyzowanie, że chodzi o odzież **„odpowiednią do pory dnia i roku”**. W trakcie wspomnianych wizytacji pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji spotykali się w niektórych z izb z praktyką polegającą na wydawaniu nieletnim tylko jednego rodzaju odzieży, a mianowicie pidżam, przeznaczonych co do zasady na porę nocną. Na problem związany z tą kwestią zwrócił ponadto uwagę CPT, który po wizycie w Polsce w 2009 r. zalecił, aby *„nieletni umieszczeni w policyjnych izbach dziecka otrzymywali odpowiednią do pory*

² [(Rada Europy, Strasburg, 11.04.2005 r.); CPT (2005)3 §44]

dnia odzież, właściwą także do spędzania czasu na świeżym powietrzu”³. Mechanizm zwraca ponadto uwagę, że projektowana treść § 7 ust. 1 pkt 3 Regulaminu pobytu nieletnich w policyjnych izbach dziecka, dotycząca wydawania nieletnim piżamy w innej porze dnia aniżeli pora nocna, ze względu na bardzo generalną przesłankę wyrażoną zwrotem „gdy jest to uzasadnione” wymaga doprecyzowania poprzez wskazanie przesłanek uzasadniających wydawanie takiej odzieży nieletnim w porze dziennej.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

³ Patrz: pkt 41 CTP/Inf(2011) 20.